

DELIER, DEMENTIE EN DEPRESSIE

	DELIER	DEMENTIE	DEPRESSIE
Hoofdkenmerk	Bewustzijnsstoornis	Cognitieve stoornis met vaak geheugenstoornis	Stemmingsstoornis met somberheid en/of interesseverlies
Begin	Acuut (in uren tot dagen)	Sluipend (maanden tot jaren)	Geleidelijk (meestal in enkele weken)
Verloop	Symptomen fluctueren, vaak toename in avond en nacht	Langdurig progressief	Dagschommelingen: doorgaans zijn de klachten 's morgens erger dan 's avonds
Duur	Uren tot dagen	Jaren	Ten minste 2 weken, maanden tot jaren
Bewustzijn en aandacht	Gedaald of wisselend bewustzijn, verminderd vermogen de aandacht ergens op te richten, vast te houden of te wisselen	Bewustzijn en alertheid normaal, aandacht en concentratie meestal ongestoord. Verstoring voornamelijk in het laatste stadium van de dementie	Helder bewustzijn, aandacht meestal ongestoord, maar door interesseverlies soms moeilijk te trekken, of patiënt is op één onderwerp gericht. Ook is de concentratie vaak verminderd
Oriëntatie	Verstoord	Verstoord	Niet verstoord
Geheugen	Verstoord kortetermijngeheugen	Verstoord kortetermijngeheugen, in latere fase is ook langetermijngeheugen verstoord	Soms verstoord door verminderde concentratie
Spraak	Onsamenhangend, langzaam of versneld	Moeite met vinden van woorden, afnemende woordenschat, trage spraak	Monotoon, traag, weinig praten
Hallucinaties en wanen	Vaak aanwezig en dan meestal visuele hallucinaties, soms wanen	Doorgaans afwezig in beginstadium. Soms paranoïde wanen	Zelden, bij psychotische depressie kan patiënt wel hallucinaties en wanen hebben
Slaap-waakcyclus	Verstoord, cyclus omgedraaid	Verstoord, gefragmenteerd	Verstoord, meestal vroegtijdig ontwaken, patiënt ligt veel in bed
Voorbeelden van diagnostische vragen	<ul style="list-style-type: none"> - Heeft u eerder een delier doorgemaakt? - Voelt u zich onrustig? - Heeft u moeite de aandacht ergens bij te houden? - Kunt u me zeggen waar u bent? - Heeft u last van levendige dromen? - Ziet of hoort u dingen die anderen niet zien of horen? Bent u daar bang van? <p>Om de aandacht te testen kun je bijvoorbeeld vragen om de maanden van het jaar achterstevoren op te noemen</p> <p>Vraag een naaste of de patiënt zich anders gedraagt dan normaal</p> <p>Belangrijk: heteroanamnese</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe zou u uw geheugen omschrijven? - Indien achteruitgang: kunt u voorbeelden noemen van uw geheugenproblemen? - Maken anderen opmerkingen over uw geheugen/ vergeetachtigheid? - Vergeet u wel eens uw medicijnen in te nemen? - Rijdt u nog auto? Zo nee, waarom niet? - Heeft u angst voor dementie? <p>Uitvragen van de meer complexe taken, bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe regelt u uw medicatie? Hoe gaat dat? - Kookt u zelf? Ervaart u wel eens problemen hierbij? - Zijn er taken in en om huis door anderen overgenomen, zo ja waarom? <p>Ongemerkte testvragen: geboortedatum, recente voetbaluitslag of ander nieuwsfeit, etc.</p> <p>Belangrijk: heteroanamnese</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Voelt u zich somber, depressief, down? - Kunt u nog ergens van genieten (kleinkinderen, tv, hobby's)? - Voelt u zich over het algemeen opgewekt/gelukkig? - Voelt u zich wel eens schuldig? - Heeft u wel eens gevoelens van waardeloosheid? - Heeft u het idee dat uw situatie hopeloos is? - Denkt u wel eens: het leven hoeft van mij niet meer? - Denkt u wel eens: ik maak er een eind aan? <p>Belangrijk: heteroanamnese</p>
Meetinstrumenten	Delirium Observatie Screening Schaal (DOSS)	Mini-Mental State Examination (MMSE) Montreal Cognitive Assessment (MoCA) Dit zijn schalen die je niet zonder scholing kunt afnemen. Vraag zo nodig de (huis)arts of geriatrisch verpleegkundige dit te doen	Geriatrische Depressie Schaal (GDS 15) Bij bekende dementie gebruik je de Cornell Scale for Depression in Dementia (CSDD)

Bovenstaand schema bevat een selectie van de hoofdkenmerken van delier, dementie en depressie. Het schema pretendeert niet volledig te zijn, en is een geüpdatete versie van het schema dat eerder verscheen in Nursing, juni 2018. Het bijbehorende artikel (inclusief de bronnen) is te vinden op Nursing.nl. Meer lezen over dementie, delier en depressie of extra exemplaren downloaden van deze poster? Scan de qr-code hiernaast.